

Apstiprinu
Liepājas Valsts tehnikums
Direktors _____
A.Ruperts
2023. gada 02. janvārī

DDI – 07 – 2023

**DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA DARBAM AR
AUTOPACĒLĀJU**

Izstrādāta pamatojoties uz Darba aizsardzības likuma 14.pantu un MK 10.08.2010 noteikumiem Nr.749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos”.

1. Vispārējās prasības

1.1. Kvalifikācija- profesionālā apmācība, atestācija saskaņā ar speciālo programmu.

1.2. Patstāvīgi darbu drīkst veikt personas ne jaunākas par 18 gadiem, kurām veikta medicīniskā veselības pārbaude pirms stāšanās darbā, ievadinstruktāža, sākotnējā instruktāža darba vietā un drošu darba veikšanas paņēmieni apmācība.

** Nosacījumi par vecumu, medicīnisko pārbaudi nav attiecināmi uz izglītojamiem mācību procesā.*

1.3. Vienu reizi 12 mēnešos strādājošiem jāiziet atkārtota instruktāža. Personas, kas nav instruētas un apmācītas, patstāvīgi darbu veikt nedrīkst. Ja strādājošie neievēro darba aizsardzības noteikumus, viņiem jāiziet atkārtota instruktāža.

1.4. Strādājošā pienākumi:

1.4.1. Strādāt tikai ar tiem autopacelājiem, par kuriem ir izieta apmācība;

1.4.2. Zināt apkalpojamā autopacelāja uzbūvi un tehniskās ekspluatācijas noteikumus, autopacelāja un tā aprīkojuma iezogojumu un aizsargierīču nozīmi un uzbūvi, aprīkojuma lietošanas veidus un drošus automobiļu pacelšanas un nolaišanas operāciju paņēmienus; nosacītos signālus, ko izmanto darbu veikšanai;

1.4.3. Prast noteikt, vai autopacelājs ir bojāts, prast noteikt aprīkojuma un bloku stiprinājumu drošību, pacelšanas bloku sistēmas detaļu piemērotību drošam darbam.

1.5. Ugunsdrošības prasības:

1.5.1. Nelietot atklātu uguni ugunsnedrošās zonās;

1.5.2. Regulāri veikt darba drošības vietas sakopšanu un iekārtu attīrīšanu

1.5.3. Ievietot izlietoto slaukāmo materiālu un eļļainos slauķus metāla kastēs ar cieši pieguļošiem vākiem;

1.5.4. Nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsamajiem līdzekļiem;

1.6. **Elektrodrošības prasības** - autopacelāju elektropievadu un metāla daļu zemējumam jābūt darba kārtībā;

1.7. Darba higiēnas prasības:

1.7.1. Darba vietas apgaismojumam jāatbilst spēkā esošajām normām.

1.7.2. Ja iekārtas, instrumenti vai palīgierīces ir bojāti, kā arī, autopacelāju un palīgierīču kārtējais pārbaudes termiņš ir izbeidzies, darbs nav jāuzsāk un par to jāziņo personai, kas atbildīga par autopacelāja ekspluatāciju. Darbu uzsākt tikai pēc trūkumu novēršanas.

1.8. Darbinieks ir tiesīgs atteikties veikt darbu vai pārtraukt to, ja darba devējs nav nodrošinājis nekaitīgus un drošus darba apstākļus.

1.9. Strādājošie, kas pārkāpj šīs darba aizsardzības instrukcijas prasības, atkarībā no pārkāpuma sekām tiek saukti pie disciplinārās administratīvās, materiālās vai kriminālās atbildības.

2. Darba vides riska faktori

2.1. Krītošie materiāli un detaļas,

2.2. Iespējamā automobiļa nosvēršanās, noslīdēšana, nokrišana nepareizi nobalansētas pacelšanas gadījumā;

2.3. Rotējošās autopacelāja daļas un tā kustošās metāla konstrukcijas, ja nav kārtībā bremžu sistēma;

2.4. Traumas pacelšanas bloku sistēmas bojāšanas gadījumā;

2.5. Elektriskie faktori: bīstama elektriskās strāvas iedarbība no metāla konstrukcijām, kas kļuvušas spriegumaktīvas,

2.6. Nepareiza autopacelāja vadītāja rīcība;

2.7. Troksnis;

3. Individuālie aizsardzības līdzekļi

- 3.1. Cimdi;
- 3.2. Aizsargbrilles;
- 3.3. Aizsargapģērbs;
- 3.4. Aizsargapavi;
- 3.5. Galvassega;

4. Prasības darba drošībai, uzsākot darbu

4.1. Sakārtot aizsargapģērbus, apavus, uzvilkt aizsargķiveri vai galvassegu, savākt garus matus.

4.2. Pārbaudīt:

- 4.2.1. aizsargzemējuma esamību un stiprinājuma drošību pie pogvadības korpusa;
- 4.2.2. pārbaudīt vai pogas neiestrēgst ligzdās;
- 4.2.3. autopacelēja mehānisma, rāmja, iežogojumu darba kārtību;
- 4.2.4. autopacelēja stiprinājuma drošību;
- 4.2.5. pacelšanas stieņu stāvokli;
- 4.2.6. elektroaparatūras (palaidējierīces, vadu savienojumu, lokālā kabeļa, iezemējuma) stāvokli;
- 4.2.7. pacelšanas bloku sistēmas bloku stiprinājuma drošību un aizsargierīču to noturēšanai, ja stiprinājums pārtrūkst esamību;

4.3. Pēc norādītajām pārbaudēm ieslēgt svirslēdzi un pārbaudīt:

- 4.3.1. bremžu darbību ar kontrolkravu vai kravu, kuras svars ir tuvs dotā autopacelēja celjspējai, paceļot to 200-300 mm augstumā, pēc tam to turot tādā stāvoklī 10 minūtes ilgi;
- 4.3.2. pacelšanas augstuma ierobežotāja darbību;

4.4. Aizvērt no darba vietas atkritumus, priekšmetus, kas traucē strādāt. Darba laukuma apgaismojums nedrīkst būt mazāks par 300 lx.

4.5. Aizliegts strādāt, ja ir sekojošie autopacelēja un tā aprīkojuma bojājumi:

- 4.5.1. Autopacelējs nav reģistrēts un pārbaudīts attiecīgās pilnvarotās institūcijās vai notecējis pārbaudes termiņš.
- 4.5.2. Nav autopacelēja pievada mehānisma kustošos daļu un elektroiekārtu iežogojumu;
- 4.5.3. Bojāta vadu izolācija;
- 4.5.4. Nestrādā vai bojātas autopacelēja vadības ierīces, nestrādā pacelšanas augstuma ierobežotāji.
- 4.5.5. Ja autopacelēja metāla konstrukcijām nav iezemējuma.

5. Darba drošības prasības, veicot darbu

5.1. Lai paceltu automobili pārliedzināties, ka tas atbilst autopacelēja pacelšanas svaram.

5.2. Iebraukt automobili autopacelēja vidū, pārliedzināties, ka tas ir novietots tieši pa vidu.

5.3. Izbīdīt autopacelēja pacelšanas sviras, pārliedzināties, ka tās atrodas pretī automobiļa pacelšanas vietām un nav iespējama automobiļa nosvēršanās, noslīdēšana vai jebkāda cita veida pārvietošanās.

5.4. Pēc automobiļa novietošanas, tas jāpaceļ 200-300 mm augstuma virs grīdas līmeņa un jāpārliedzinās par tā pareizu stāvokli, kas nodrošina automobiļa līdzsvaru, pēc tam var sākt automobiļa pacelšanu.

5.5. Paceļot automobili jāatrodas drošā attālumā no pacelšanas vietas, uzmanīgi vērojot

pacelšanas mehānisma darbību.

5.6. Automašīna pacelšanai jānotiek bez grūdieniem vai rāvieniem un vienmērīgi.

1.1. Ievērojot, kādu neparastu troksni, vai automašīna nosvēršanos vai izkustēšanos, nekavējoties apstādināt pacelšanu. Ja iespējams konstatēt cēloņus un lēnām nolaist automašīnu uz grīdas un ziņot par konstatētajiem bojājumiem meistaram.

1.8. Pēc pacelšanas, pirms darbu uzsākšanas pārliecināties par automašīna stabilitāti un ja rodas kaut mazākās šaubas par tā drošību, nolaist automašīnu uz grīdas, izdarīt nepieciešamās korekcijas un atkārtot pacelšanu.

1.9. **Aizliegts:**

5.9.1. iedarbināt autopacelāju, ja pie autopacelāja atrodas cilvēki vai nav novākti priekšmeti, kas apgrūtinā darbu;

5.9.2. atstāt ieslēgtu autopacelāju bez uzraudzības vai ļaut strādāt ar autopacelāju kādam citam, ja to nav apmācīts darbam ar to;

5.9.3. regulēt un remontēt ieslēgta autopacelāja kustošas daļas;

5.9.4. strādājot zem autopacelāja izmantot automašīna svaru, lai izpresētu, iepresētu detaļas vai kā citādi darboties atbalstot automašīnu uz kādas palīgierīces un manipulējot ar automašīna svaru paceļot vai nolaižot automašīnu ar autopacelāju;

1.10. Pirms automašīna nolaišanas pārliecināties vai aizvākti visi instrumenti no svirām un priekšmeti no automašīna nolaišanas vietas.

1.11. Pārliecināties, ka zem automašīna neatrodas cilvēki un uzsākt automašīna nolaišanu. To veikt vienmērīgi, visu laiku sekojot procesa norisei.

1.12. Pēc automašīna nolaišanas, novākt pacelšanas sviras un aizbraukt automašīnu no autopacelāja vietas.

6. Darba drošības prasības, darbu beidzot

6.1. Atslēgt elektrodzinēju no elektrotīkla un aizslēgt palaidējierīces skapi.

6.2. Nedrīkst atstāt uz autopacelāja paceltu automašīnu, tas jānolaiž zemē un jānovērš tā izkustēšanās.

6.3. Apskatīt autopacelāju, sakārtot darba vietu.

6.4. Ja nepieciešams veikt iekārtas eļļošanu un profilakses darbus.

6.5. Par visiem darba laikā pamanītajiem trūkumiem ziņot atbildīgajam par autopacelāju.

6.6. Sakārtot individuālos aizsardzības līdzekļus un novietot tos glabāšanai paredzētā vietā;

6.7. Nomazgāt rokas, seju. Ja darbs saistīts ar etilēto benzīnu jānomazgājas dušā.

7. Darba drošības prasības ārkārtējās situācijās

7.1. Ja parādās paceļamā automašīna sānsvere nekavējoties nolaist kravu, koriģēt pacelšanas sviru stāvokli attiecībā pret automašīna smagumu centru,

7.2. Ja pārtrūkst elektroenerģijas padeve, nekavējoties izslēgt autopacelāja kopējo elektrisko barošanu.

7.3. Ja rodas traucējumi autopacelāja darbā, automašīnu nekavējoties jānolaiž un par notikušo jāziņo personai, kas atbildīga par autopacelāju, kā arī personai, kas atbildīga par celšanas mehānismu tehnisko stāvokli, atbildīgajam par remontdarbu veikšanu šādos gadījumos:

7.3.1. ja sabojājušies autopacelāja mehānismi vai salūzušas tā metāla konstrukcijas;

7.3.2. autopacelāja elektrodzinēja korpuss vai metāla konstrukcijas atrodas zem sprieguma;

7.4. Ja izceļas ugunsgrēks vai tiek atklāta aizdegšanās:

7.4.1. nekavējoties jāatvieno autopacelājs no elektrotīkla;

- 7.4.2. jāziņo Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam pa tālr. 112.
- 7.4.3. jāizsauc uz ugunsgrēka vietu tiešais darba vadītāju;
- 7.4.4. jāšāk dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ugunsdzēsamo aparātu, smiltīm u.c.).
- 7.5. Ja noticis nelaimes gadījums vai pēkšņa saslimšana, darbs jāpārtrauc, par notikušo jāziņo tiešajam vadītājam, jāsaņem pirmā palīdzība, bet nepieciešamības gadījumā jānododas pie ārsta;
- 7.6. Ja nelaimes gadījums noticis ar citu darbinieku, sniegt viņam pirmo palīdzību, nepieciešamības gadījumā izsaukt Neatliekamo medicīnisko palīdzību pa tālr. 113, saglabāt notikuma apstākļus, ja tas nerada briesmas apkārtējiem, par notikušo ziņot tiešajam vadītājam.

8. Darbinieka atbildība par instrukcijas noteikumu pārkāpumiem

Personas, kuras pārkāpušas darba drošības noteikumus atkarībā no kaitējuma raksturu par dotās instrukcijas, pastāvošo mehānismu ekspluatācijas noteikumu, Valsts standartu, saistošo drošības tehnikas noteikumu un instrukciju prasību ievērošanu atbildīgs, atbilstoši viņa kvalifikācijas grupai disciplinārā, administratīvā vai tiesas kārtībā pēc pastāvošās likumdošanas atkarībā no pārkāpuma rakstura un sekām, kas radušās pārkāpuma rezultātā.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tālrunis - 112 Neatliekamās medicīniskās palīdzības tālrunis – 113

Sagatavoja

Liepājas Valsts tehnikums

Darba aizsardzības speciālists